

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
DIRECȚIA GENERALĂ ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

Aprob.
SECRETAR DE STAT,
Dumitru Matei

SCRISOARE METODICĂ
„Învățătura – un cadou valoros”

Învățarea, ca proces, este abordată diferit în psihologie și în științele educației. Una urmărește explicarea particularităților învățării umane și mecanismul achiziționării cunoștințelor, iar alta se preocupă de identificarea metodologiilor care pot facilita producerea acestui proces.

Specialiștii în domeniul psihologiei școlare oferă, totuși, definiții nuanțate și cât mai complete, care atrag atenția asupra faptului că învățarea poate fi:

- ✚ Orice **activitate** care dezvoltă noi cunoștințe și abilități (Galperin, 1965);
- ✚ Un **proces de reorganizare**, prin feed-back, a patenurilor senzoriale ce asigură celui ce învață un control asupra propriului său comportament atunci când se află în relație cu obiecte și evenimente din mediul înconjurător (Smith, R., 1966);
- ✚ O **modificare a dispozițiilor și capacităților** omului, care se menține pentru o perioadă mai lungă de timp și care nu se datorează proceselor de creștere (R.Gagne, 1975);
- ✚ O **alterare a comportamentului** ca rezultat al experienței individuale, în contextul dat de Encyclopedia Britannica, 1989 (*...când un organism poate să perceapă și să își modifice comportamentul se spune că învață*).

Cadrele didactice studiază teoriile învățării nu numai pentru a înțelege cum se produc procesele de învățare, ci și pentru a afla cum trebuie organizat mai bine contextul instrucțional astfel încât să faciliteze obținerea de către elevi a rezultatelor proiectate.

În primele zile ale lunii septembrie, au avut loc, la Suceava, consfăturile inspectorilor de specialitate din învățământul preșcolar românesc. Această manifestare s-a desfășurat sub egida sintagmei „**Învățătura...un cadou valoros**”, preluată dintr-o frază celebră care îi aparține lui Albert Einstein „*Când ni se oferă, învățătura trebuie percepută ca un cadou valoros, nu ca o sarcină grea*”.

În contextul deschiderii pe care o înregistrează învățământul preșcolar românesc în ultimii ani (curriculum, programe educaționale, abordări și metode educaționale noi etc.), dar și al recente lansări a Strategiei Ministerul Educației și Cercetării în domeniul

educației timpurii (septembrie 2005), ne propunem să dedicăm eforturile noastre conjugate, pe tot parcursul anului școlar 2006-2007, promovării interesului pentru învățatură ca una dintre valorile naționale.

În prima scrisoare metodică din acest an școlar, Ministerul Educației și Cercetării își rezervă dreptul de a face o serie de recomandări cadrelor didactice din învățământul preșcolar și inspectoratelor școlare, în vederea clarificării unor aspecte semnalate pe parcursul anului școlar anterior, fie cu prilejul inspecțiilor de specialitate, fie în urma unor acțiuni metodice sau de control efectuate de forurile centrale. Vor fi atinse, așadar, domenii cum ar fi: pregătirea profesională cadrelor didactice, strategii de predare-învățare utilizate la grupă, procesul de evaluare (a copiilor și a cadrelor didactice), programe și proiecte educaționale etc.

În acest sens, **în perioada de început (până la 1 octombrie)**, se recomandă educatoarelor să recitească Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii și scrisorile metodice cu atenție, încercând să găsească mesaje și valori noi, utile în activitatea didactică pe care o vor desfășura.

Totodată, recomandăm acestora să demareze următoarele activități:

- ✚ stabilirea obiectivelor-cadru și a obiectivelor de referință, precum și a comportamentelor de urmărit pentru anul în curs, în funcție de grupa repartizată;
- ✚ amenajarea spațiului educațional al clasei (ariile / zonele/ colțurile/ centrele de interes) conform obiectivelor propuse;
- ✚ stabilirea locului care va fi utilizat de fiecare dată pentru anunțarea temei în curs (*Centrul tematic*) ;
- ✚ elaborarea planificării calendaristice anuale (temele/proiectele tematice mari), a unei variante de orar, precum și a planificării pentru prima temă din anul școlar;
- ✚ stabilirea conținuturilor, obiectivelor și a mijloacelor de realizare pentru activitatea opțională (în cazul în care educatoarea desfășoară opționalul);
- ✚ stabilirea conținuturilor, obiectivelor și a mijloacelor de realizare pentru extinderi, în cazul în care educatoarea decide să lucreze pe extinderi. Amintim educatoarelor că extinderile nu sunt activități “în plus” pentru un anumit domeniu de cunoaștere, prin care parcurgem conținutul programei, ci activități care depășesc prevederile programei și care pot fi desfășurate numai dacă nivelul tuturor copiilor din grupă o permite și numai dacă educatoarea are disponibilitate pentru domeniul abordat;
- ✚ pregătirea mijloacelor didactice pentru derularea activităților din cadrul primei teme;
- ✚ proiectarea mijloacelor de evaluare inițială (tipuri de activități, jocuri, chestionare pentru părinți etc.) ;
- ✚ proiectarea activităților cu părinții, cu școala sau cu alți parteneri educaționali din comunitate ;
- ✚ proiectarea activităților extrașcolare care urmează a se desfășura cu copiii.

Primele două săptămâni ale anului școlar vor fi rezervate culegerii de date despre copii, respectiv evaluărilor inițiale. Educatoarele vor observa copiii în timpul

diferitelor momente ale programului zilnic și vor dialoga cu ei și cu părinții, în vederea obținerii unei imagini cât mai apropiate de realitate, cu privire la dezvoltarea psiho-fizică și la nivelul cunoștințelor și al deprinderilor copiilor din grupa la care lucrează.

Accentul se va pune pe activitățile spontane și de joc și mai puțin pe mijloacele tip fișă de lucru și/sau test.

După 1 octombrie educatoarele se vor concentra asupra desfășurării activităților instructiv-educative cu copiii preșcolari și dezvoltării proprii profesionale.

În acest sens, recomandăm colectivelor de cadre didactice:

- ✚ preocuparea permanentă pentru îngrijirea și îmbospătarea periodică sau ori de câte ori este nevoie a mediului educațional (ordine, igienă, grijă pentru estetica mediului și pentru mesajul educativ pe care acesta trebuie să-l transmită copiilor);
- ✚ implicarea copiilor în amenajarea spațiului grupei și în confecționarea și utilizarea diferitelor materiale, care, în mod obligatoriu, fac parte din mediul educațional al grupei: calendarul naturii, tabelul responsabilităților, orarul grupei, jurnalul grupei, etichetele specifice etichetării mediului etc.;
- ✚ completarea cu responsabilitate și atenție a Caietului de evidență a activității și a prezenței educatoarei la grupă, în acord cu prevederile Notei MECT nr.28.259/2000 și a adresei 40.377/2000, indiferent de tipul grupei (completarea tuturor rubricilor; evitarea confuziilor în menționarea obiectivelor prioritare ale activităților – care, atenție, NU sunt obiectivele de referință din programă și NU sunt obiective operaționale; corelarea tuturor activităților dintr-o săptămână cu tema mare a săptămânii și existența unei legături strânse între activitățile unei săptămâni, atât pe orizontală cât și pe verticală; completarea activităților alese propuse a se desfășura pentru o săptămână integral; inserarea activității opționale în orar și în activitățile planificării săptămânale; corelarea schemei orare cu panul de învățământ specific nivelului de vârstă și tipului de program al grupei; evitarea aprecierilor pe bază de calificative, făcute cu prilejul testării inițiale a copiilor sau a evaluărilor continue sau sumative);
- ✚ desfășurarea a cât mai multor activități integrate cu copiii și lucrul pe metoda proiectelor, stimulând învățarea prin joc și experiment;
- ✚ excluderea “temelor scrise” pentru acasă. O “temă pentru acasă” poate fi aceea în care copilul este pus să caute niște imagini pentru o activitate, să discute cu adulții sau cu alți copii despre un obiect, un animal, un fenomen etc.;
- ✚ acordarea unei atenții mai mari, în timpul activității de predare-învățare-evaluare, ritmului de învățare al fiecărui copil, particularităților individuale și, în acest sens, îmbinării activității frontale cu cea pe grupe și individuală;
- ✚ implicarea treptată a copiilor în procesul de evaluare și stabilirea, de comun acord cu aceștia, a unor criterii clare de evaluare a activităților;
- ✚ completarea portofoliului educatoarei cu toate documentele absolut necesare (proiecte didactice model, pe categorii de activități și pe grupe de vârstă; copii ale documentelor oficiale transmise de la M.Ed.C. sau ISJ privind învățământul preșcolar; programe de activități opționale; mapa pentru studiu individual);

- ✚ proiectarea țintei privind dezvoltarea profesională proprie pentru anul școlar în curs (obținerea unui grad didactic, parcurgerea unui modul de formare în specialitate, completarea studiilor, inițierea unui proiect educațional, elaborarea unui studiu în domeniu, a unei lucrări, a unui auxiliar didactic etc.);
- ✚ participarea activă și cu maximum de responsabilitate la activitățile metodice și perfecționare anunțate și proiectate de conducerea unității sau de inspectoratul școlar.

În perioada vacanțelor școlare educatoarele vor acorda o atenție deosebită proiectării armonioase a programului de vacanță al copiilor (îndeosebi la grupele cu program prelungit și cu program săptămânal) și, evident, programului de studiu individual, în vederea asigurării calității procesului instructiv-educativ în continuare.

În anul școlar 2005-2006 Ministerul Educației și Cercetării a organizat și desfășurat o serie de inspecții de specialitate în județele: Alba, Argeș, Bihor, Botoșani, Cluj, Caraș-Severin, Hunedoara, Iași, Olt, Satu-Mare, Sălaj, Suceava, Timiș, Vâlcea și municipiul București.

Obiectivele specifice ale inspecției școlare exercitate de ME dC în teritoriu în anul școlar precedent au fost următoarele:

- ✚ evaluarea competențelor profesionale ale inspectorilor școlari de specialitate și ale metodiștilor, precum și consilierea acestora cu privire la activitățile de evaluare, control și îndrumare;
- ✚ evaluarea și consilierea conducerii unităților de învățământ cu privire la calitatea managementului educațional și consilierea cadrelor didactice în vederea îmbunătățirii activității de predare-învățare-evaluare;
- ✚ evaluarea calității ofertei educaționale realizate de unitățile școlare și a nivelului standardelor educaționale atinse de copiii preșcolari.

Cu prilejul inspecțiilor efectuate au fost semnalate o serie de **aspecte pozitive**, dintre care amintim:

- ✚ *Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii este cunoscută și aplicată corect de cadrele didactice;*
- ✚ *în grupele de copii sunt înscriși, în general, 25-30 de copii;*
- ✚ *preocuparea cadrelor didactice privind respectarea particularităților individuale ale copiilor și a ritmului propriu de lucru și de dezvoltare al acestora, precum și*

- preocuparea educatoarelor pentru diversificarea formațiilor de lucru cu copiii și pentru implicarea copiilor în procesul evaluării;*
- ✚ *nivelul corespunzător al cunoștințelor, deprinderilor și al aptitudinilor copiilor, raportat la cerințele programei, la vârsta și interesele acestora, precum și la perioada din an în care s-a făcut evaluarea;*
- ✚ *preocuparea cadrelor didactice pentru a da grupelor de copii o identitate proprie și pentru a dezvolta la copii sentimentul de apartenență la un grup.*

Concluziile desprinse în urma inspecțiilor care au avut loc arată faptul că, în general, activitatea din învățământul preșcolar este corespunzătoare și de calitate. Cu toate acestea, se constată că trebuie insistat pe câteva aspecte care privesc **mediul educațional și completarea documentelor**, punându-se accent, totodată, pe studiul individual și pe cunoașterea tuturor informațiilor din specialitate transmise de MEdC.

În acest context, inspectoratele școlare, prin inspectorii școlari de specialitate, sunt rugate să verifice în cadrul inspecțiilor și controalelor planificate următoarele aspecte:

- ✚ amenajarea **mediului educațional** al grupei pe arii/zone/centre de interes și amenajarea **centrului tematic** în sala de grupă, în acord cu tema parcursă de copii în perioada respectivă;
- ✚ elaborarea proiectelor didactice conform recomandărilor Comisiei Naționale de Specialitate pentru licee pedagogice (școli normale) – modelul va fi prezentat în anexă;
- ✚ elaborarea și completarea **planificărilor calendaristice** după recomandările M.Ed.C.;
- ✚ **cunoașterea notelor, a metodologiilor și a precizărilor MEdC** în domeniu;
- ✚ existența a cel puțin a unui exemplar din publicațiile nou apărute și din publicațiile care figurează pe lista bibliografică a programelor de perfecționare în **fondul de carte** al bibliotecii de specialitate a unității;
- ✚ **modul în care se realizează studiul individual** în unitățile de învățământ preșcolar și gradul de cunoaștere de către educatoare a noutăților în domeniu;
- ✚ modul în care sunt respectate *prevederile Programei activităților instructiv-educative în grădinița de copii* cu privire la **evaluare** (evitarea excesului de fișe, în special la grupele mari pregătitoare pentru școală; cum și cât de mult este implicat copilul în procesul de evaluare; cum este înregistrat progresul copilului etc.);
- ✚ cum a fost făcută **selecția auxiliarelor didactice** utilizate de către copii la activități și dacă acestea sunt avizate de M.Ed.C.;
- ✚ cum se face **evaluarea cadrelor didactice** de către director (existența fișelor de post, corelate cu fișele de evaluare pentru educatoare; cunoașterea acestora de către educatoare) și cum se face **evaluarea copiilor** de către educatoare (existența fișelor de evaluare pentru copii, pe nivele de vârstă și modul în care sunt completate ele etc.);
- ✚ **asigurarea transparenței gestionării** fondurilor grădiniței și a procesului de decizie;

- ✚ **stimularea participării părinților** la viața grădiniței, delegarea unor responsabilități de gestionare a resurselor etc.;
- ✚ **participarea** grădinițelor în programele educaționale naționale (gradul de implicare a personalului, rezultatele obținute, inovațiile personale în cadrul acestor programe etc.) și chiar inițierea de către grădinițe a unor programe educaționale la nivel local.

În cadrul consfătuirilor cu inspectorii de specialitate de anul acesta, au fost făcute o serie de propuneri pentru îmbunătățirea competențelor de proiectare și manageriale la nivelul învățământului preșcolar. De aceea, prin intermediul acestei scrisori metodice, adresăm o serie recomandări compartimentului Curriculum și Inspecție Școlară din cadrul ISJ:

- ✚ înființarea de centre de informare județene și/sau zonale sau de centre de resurse și perfecționare, care să funcționeze ca puncte de informare și formare a cadrelor didactice, dar și a altor membrii din comunitate interesați, cu privire la dezvoltarea copilului în perioada educației timpurii, cu privire la noile aspecte ale didacticii moderne și a problemelor legate de reforma învățământului preșcolar în general;
- ✚ respectarea precizărilor MEdC nr.35.927/2000 cu privire la **grădinițele cuplate cu alte unități de învățământ** și aplicarea cu maximum de responsabilitate a măsurilor privind descentralizarea sistemului de învățământ;
- ✚ inițierea cadrelor didactice în lucrul cu familiile copiilor, prin cuprinderea acestora în **programul „Educăm așa”** sau în alte programe pentru educația părinților, derulate cu avizul M.Ed.C.;
- ✚ organizarea și desfășurarea activităților metodice la nivel de unitate (unități) săptămânal și nediferențiat (în cazul grupelor care lucrează într-o alternativă pedagogică sau în cazul grupelor cu predare în limbile minorităților naționale). Același lucru va fi respectat și în cazul acțiunilor metodice (cercuri pedagogice, perfecționări, alte întâlniri metodice ale cadrelor didactice din învățământul preșcolar);
- ✚ organizarea și desfășurarea unor acțiuni metodice/schimburii de experiență între educatoarele din învățământul de stat și cele din învățământul particular;
- ✚ planificarea și organizarea cu ritmicitate a zilelor metodice pe centre și anunțarea acestora la nivelul ISJ, în așa fel încât inspectorul de specialitate să cunoască ziua și ora când acestea se desfășoară pentru a-și planifica activitatea de îndrumare;
- ✚ planificarea și desfășurarea de către educatoare a unor activități, în cadrul practicii pedagogice, care să vizeze: pregătirea elevilor practicante pentru a lucra la grupe neomogene, pentru a lucra cu copii cu cerințe speciale sau cu copii romi, asigurarea continuității observării copilului (de la grădiniță la școală), facilitarea colaborării dintre cadrele didactice din învățământul preșcolar, primar și profesorul psihopedagog (consilierul școlar);
- ✚ dezvoltarea unor **programe pilot de integrare a copiilor cu vârste sub 3 ani** în grădiniță; asigurarea resurselor materiale și umane adecvate.
- ✚ organizarea unor **schimburi de experiență** între județe, având ca obiectiv popularizarea și generalizarea exemplurilor de bună practică, precum și corelarea

cerințelor profesorilor metodiști (îndrumători și coordonatori de practică pedagogică) cu noile abordări educaționale ale domeniului.

Suntem convinși că și acest an școlar va aduce un plus de “prospețime” în planul strategiilor de predare-învățare-evaluare utilizate în învățământul preșcolar, îndeosebi în noua perspectivă dată de sloganul sub auspiciile căruia s-au desfășurat consfăturile cu inspectorii de specialitate: ***Învățătura...un cadou valoros*** și, totodată, va îndrepta atenția cadrelor didactice-educatoare către două teme mari, de interes internațional: **EDUCAȚIA DE GEN și COMUNICAREA EFICIENTĂ în contextul educației interculturale**, pe care le recomandăm a fi abordate atât în cadrul cercurilor pedagogice cât și a acțiunilor metodice organizate cu diverse prilejuri.

De asemenea, **relația educatoare-părinți, în contextul mare al relației grădiniței cu comunitatea sau în contextul strict la evaluării activității copiilor**, ar trebui să constituie un subiect interesant și provocator pentru directorii instituțiilor de învățământ preșcolar și pentru inspectorii de specialitate, care ar putea fi abordat în cadrul **cercurilor cu directorii**.

DIRECTOR GENERAL,
Liliana Preoteasa

DIRECTOR,
Gabriela Guțu

INSPECTOR GENERAL,
Viorica Preda